

hun toekomst, terwijl daarnaast, of, kan het zijn, daar boven, blijven de werkzaamheden, tot nu toe behoorende tot de taak der Maatschappij, werkzaamheden, die haar hebben groot gemaakt, die haar, naar mijn meening vooral ook *omdat* de Maatschappij zich *ook* met de vakbelangen heeft ingelaten, gemaakt hebben tot een groot en machtig lichaam in de samenleving. Juist het behandelen ook van ideale belangen, het behartigen van algemeene belangen, het niet uitsluitend zijn van een vakvereniging, het lid zijn van artsen, voor wie de engere vakbelangen geen onmiddellijke beteekenis hebben, heeft gemaakt, dat buiten onze Maatschappij naar haar stem wordt geluisterd. Dat voordeel wordt prijsgegeven, zoodra een splitsing wordt voltrokken. Dan valt de waarborg, dat bij de adviezen van de vereenigde geneeskundigen ook het algemeen belang gewicht in de schaal legt, en dat niet alleen het bevorderen van de materiele belangen van de leden wordt heeogd, weg, en daarmee moet ook vervallen de beteekenis en de waarde van de adviezen in de oogen van het volk en van de regeering. Daarom zou ik betreuren, indien thans het pogen tot het plaatsen van de vakbelangen buiten onze Maatschappij slaagde. Ik ben overtuigd, dat een besluit in dien zin hoofdzakelijk het gevolg zou zijn van een tijdelijke onaangename stemming, gevolg van de vele inderdaad niet hartverheffende tooneelen, die zich in onze vergaderingen hebben afgespeeld. Het is verre van ondenkbaar, dat binnen afzienbaren tijd zulk een besluit diep zou worden betreurd, vooral ook door velen, die nu daaraan hun stem willen geven.

Om al deze redenen betreur ik het verzoek van het hoofdbestuur om nu eventjes, liefst zeer spoedig, de vraag te beantwoorden, of wij al dan niet wenschen de vakbelangen buiten de Maatschappij te plaatsen. Ik hoop te hebben aangetoond, dat die vraag niet zoo maar met ja of neen te beantwoorden is. Wij moeten vragen: zullen de vakbelangen overheerschen, of zullen deze hun gerechtvaardigde plaats in onze Maatschappij verkrijgen, en bij het stellen van die vraag is de beantwoording niet moeilijk. Niemand, die het wel meent met onze Maatschappij, zal willen, dat zij zich enkel met vakbelangen zal bemoeien; slechts moeten wij een weg zoeken om de verschillende belangen tot hun recht te laten komen, zoodat naast de materiele belangen van de praktiseerende geneeskundigen, ook de ideale belangen van den geneeskundigen stand en de belangen van de geneeskundige wetenschap en van de volksgezondheid hun aandeel krijgen. Zal dat geschieden, dan kan men niet anders dan de vraag van het hoofdbestuur — die nu eenmaal is gesteld — beantwoorden in dien zin, dat wij *niet* wenschen, dat de Maatschappij zich onttrekt aan de behartiging van de vakbelangen in stoffelijken zin.

's-Gravenhage, 10 Februari 1919.

G. OOSTERBAAN.

VII.

Als ooit een handelwijze van het hoofdbestuur de eenheid, thans zoo noodig in onze Maatschappij, in gevaar brengt, is het de thans ingestelde enquête. De houding van het hoofdbestuur, zooals dat in December 1918 samengesteld was, moge vreemd geweest zijn, de houding van het hoofdbestuur in zijn nieuwe samenstelling is bepaald onbegrijpelijk. Waarvoor dient het houden eener algemeene vergadering? Mag deze niet meer beschouwd worden als te geven bij meerderheid van stemmen een uitspraak namens de meerderheid der Maatschappij? Dan schaffe men haar ten spoedigste af. Zoo ja, dan zij ze souverain, niet alleen op het oogenblik, dat de afgevaardigden ter vergadering aanwezig zijn, maar ook nog wat langer. De ernstige twijfel, of de uitspraak dier algemeene vergadering, waar 27 (kleine) afdeelingen niet vertegenwoordigd waren, wel overeenstemt met het gevoelen van de meerderheid der leden van de Maatschappij, is *niet* gewettigd. Aangezien alle leden in de Maatschappij op de afdeelvingsvergaderingen *gelegenheid* gehad hebben, invloed te oefenen op de houding van hun afgevaardigde ter algemeene vergadering, aangezien alle afdeelingen *gelegenheid* gehad hebben, een afgevaardigde ter vergadering te zenden, is het in strijd met iedere goede gewoonte, thans -- twee maanden reeds na de

gevallen beslissing — opnieuw den strijd te doen ontbranden. Een hoofdbestuur, dat — gegeven *alle* huidige omstandigheden — loyaal zijn taak wil vervullen, dient de loopende zaken af te doen in afwachting van het optreden van een nieuw hoofdbestuur, gekozen volgens de gewijzigde statuten, en zich van iedere actie te onthouden.

Ik acht mij gerechtigd, deze meening te verdedigen, juist omdat ik behoor tot degenen, die in de nieuwe richting, die de Maatschappij thans opgaat, niet den meest juisten weg gezien hebben, om de brandende kwesties tot een oplossing te brengen. Ik heb naast anderen in de Mei-vergadering deze meening met klem verdedigd en was gelukkig, te hebben kunnen medewerken om de Maatschappij in de m. i. goede banen te houden.

Na de onbegrijpelijke houding van het hoofdbestuur in de zomervergadering, toen dit toeliet, *buiten de orde om*, op de beslissing van Mei terug te komen, en na het indienen van de hoofdbestuursvorstellen naar aanleiding van de aangenomen motie-Rotterdam, in welke voorstellen het hoofdbestuur zijn standpunt op verschillende punten verloochende, zonder met den uitslag zijner eigen enquête in groote mate rekening te hebben gehouden, was er voor de afgevaardigden ter algemeene vergadering slechts één houding mogelijk, en wel het aannemen van een zeer tegemoetkomende van beide zijden, om tot een blijvende oplossing te geraken. Iets anders was — wilde men de Maatschappij voor de velen, die haar *noodig* hebben, behouden — *onmogelijk*.

Wat het hoofdbestuur in den geest van zijn handelwijze van thans, dadelijk na de zomer-vergadering had kunnen doen, daarvoor is het nu te laat. Had het toen kunnen besluiten, gehoor te geven aan een door mij aan dit bestuur gericht schrijven, toen was het nog tijd. Dit schrijven luidde als volgt:

„Overwegende, dat naast noodzakelijk geacht afbreken mee-helpen opbouwen aller leden plicht is, verzoekt ondergeteekende een oogenblik uw aandacht voor het volgende, op grond van het feit, dat het hoofdbestuur getoond heeft niet afkeerig te zijn van het hooren van verschillende meeningen in den boezem der Maatschappij en op grond van mijn groote belangstelling voor onderstaande zaak.

Het verloop van de laatstgehouden algemeene vergadering zal u, evenmin als een groot aantal leden onzer Maatschappij tot voldoening gestemd hebben; ditzelfde zal, misschien in iets minder sterke mate, ook wel gelden voor de beide voorgaande vergaderingen. Nu zal weer worden getracht overeenstemming te vinden, maar het staat te vreezen, dat ook thans enkel geschipperd zal kunnen worden. Hierdoor zal de kracht van de actie, die eventueel van de geneeskundigen geveerd wordt, ontgezeglijk lijden. Dit voelde ongetwijfeld collega SIKKEL aankomen en zal wel de aanleiding geweest zijn van de ontwikkeling eener richting, die hij meende, dat onze Maatschappij noodzakelijk uit moest om weer op kracht te komen.

De ondergeteekende voelt meer voor een eenigszins andere richting, die hij verscheidene jaren geleden in *Vox Medicorum* heeft aangeduid. Het hoofdbeginsel hiervan is het ontlasten van het H. B. van alle vakbelangen in materiëlen zin en deze over te dragen aan een z.g. artsenbond, vereeniging van praktiseerende geneesheeren. Een dergelijke vereeniging kan staan in de Maatschappij, maar kan er ook zeer goed naast staan en in vele gevallen (grensgebieden) met haar samenwerken. De taak van de Maatschappij blijft dan beperkt (s. v. v.) tot het behartigen van de wetenschappelijke en de sociale belangen; zij draagt het zuiver materiëele aan de vakvereeniging over en treedt desgewenscht namens deze naar buiten op, zoowel tegenover regeering als tegenover publiek.

Tegen een organisatie van de verschillende belangengroepen, zooals SIKKEL die wenscht, behoeft in dien artsenbond geen enkel bezwaar te bestaan, terwijl ook de eisch van verplicht lidmaatschap kan vervallen als overbodig, indien de bond de eenige behartiger van de materiëele belangen is.

Het feit, dat de Maatschappij eenige gesalarieerde commissieleden telt, behoeft geen reden te zijn, een verbetering van verre draagkracht tegen te houden, vooral niet,

waar zeer waarschijnlijk ook in die nieuwe richting van de kennis en de werkkraft van die leden een dankbaar gebruik gemaakt zou kunnen worden.

Zoo ontwikkelt zich onze Maatschappij dan met knopvorming, welke knoppen zich bij een zekeren graad van rijpheid afsnoeren en een eigen leven gaan voeren in een daarvoor klaargemaakte vereeniging. De wijze, waarop die nieuwe vereeniging in verband gebracht zou kunnen worden met de bestaande Maatschappij, zou nader onder de oogen gezien moeten worden.

Bovenstaande bedoelt slechts, u opmerkzaam te maken op een oplossing, die, indien mogelijk, waarschijnlijk het meest in overeenstemming is met de eischen der toekomst zoowel als met de wenschen van de verschillende groepen".

(w. g.) A. H. J. NORD.

Laten wij thans echter afwachten, welke goede gevolgen de *verzoenende beslissing* van de December-vergadering ons brengen zal. Blijven deze uit, eerst dan kome men hierop terug. Mocht het hoofdbestuur niet er toe kunnen besluiten, zijn nieuwe enquête in te trekken, laten de leden onzer Maatschappij dan toonen, eenig vertrouwen te hebben in de uitspraak van de algemeene vergadering, waar toch de afgevaardigden als hun vertrouwensmannen moeten worden beschouwd.

Zwolle, 10 Februari 1919.

A. H. J. NORD.

VERGIFTIGING DOOR EEN HOMOEOPATHISCH GENEESMIDDEL?

Collega HOFFMAN acht de onderstelling, dat mijn patiënte door rhus toxicodendron vergiftigd was, „wel aannemelijk, maar allerminst bewezen”. Mag ik hem doen opmerken, dat ik dit laatste ook niet beweerd heb en achter het opschrift een vraagteeken plaatste?

Het is volkomen juist, dat een middel, dat vergiftig kan werken, waarschijnlijk ook wel geneeskrachtig werkzaam zal kunnen zijn. Maar de vergiftige werking van dit middel is ons zeer onvolledig bekend en de geneeskrachtige waarde van een vergift is zonder nauwkeurige kennis van de toxicologie uiterst gering. Ook de homoeopathie, die het middel al honderd jaren gebruikt, kent het eigenlijk zeer weinig. Men teert nog altijd op de onderzoekingen van HAHNEMANN. Maar de 975 „symptomen”, die deze noemt en waarvan HOFFMAN er eenige aanhaalt (amaurosis, gezichtszwakte, „de voorwerpen zijn bleek”), kunnen toch waarlijk niet meer voldoen aan de eischen, die men in onze dagen aan een eenigszins wetenschappelijk onderzoek stelt! Even vaag als de toxicologische is dan ook de therapeutische kennis van het middel: over de grootte van de geneeskrachtige giften blijken de homoeopathen het ver van eens te zijn; HOFFMAN en anderen geven 8 of 10 druppels van D. 3, HAHNEMANN daarentegen zegt: „Men zal als sterkste gift nooit meer dan een zeer fijn strooikorreltje met de *derdtigste verdunning* (D. 30) bevochtigd noodig hebben, waarboven echter eenmaal ruiken aan zulk een korreltje nog te verkiezen is, hoe bespottelijk de alloëpathische praxis in haar onverstand dit ook vinden moge”. En met deze giften van rhus toxicodendron samen met arnica genas HAHNEMANN „al zijn lijders in een uitgebreide typhus-epidemie, zonder er één enkelen te verliezen”. Hij deelt niet mede, waarop deze gunstige werking naar zijn opvatting zou berusten. Het zou voor ons zeker belangwekkend zijn, van zijn hedendaagsche volgelingen te vernemen, of deze behandeling zich in den loop der jaren heeft kunnen handhaven en of omtrent haar gronden al iets naders bekend is.

Rotterdam, 4 Februari 1919.

F. D. DE HAAS.

BESTRIJDING VAN BESMETTELIJKE ZIEKTEN.

In de dagbladen hebben berichten gestaan over de bestrijding der griep te San-Francisco door middel van een smetstofmasker; ieder, die zich in het openbaar ver-
toonde, moest zoo'n masker dragen en hieraan werd streng de hand gehouden. Volgens het laatste door mij daarover gelezen bericht moet het gevolg zeer goed zijn geweest